

БОРИСЪ МАКОВСКУ

ВЕСЕЛА
ВОЙНИШКА КНИГА

С	О	Ф	У	Я
<hr/>				
1	9	3	9	

БЪЛГАРСКА **ИСТОРИЯ**

„БИ 93“ ООД
София, ул. „Загоре“ 3

www.bulgarianhistory.org
www.bulgarianhistoryshop

Печат:
„Алианс Принт“ ЕООД

София, 2019 г.
Фототипно издание

ISBN: 978-619-7496-33-8

СТАРАТА ПАРА

отъ Елинъ Пелинъ

Тю да се не види! Току-що на-
мисли Герчо да се жени, оно вой-
ната се отвори.

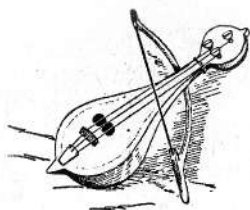
— Чакайте, бре хора, баремъ да
я изберемъ, та като се върна, да
знамъ коя че ме посрѣща.

— Да си му мислилъ навреме,
Герчо! Моми много, съ кола да ги
товаришъ, като любеници.

— Много, брате, ама законотъ ми
дава една, трѣбва да си я изберемъ...

— Е избирай де, що гледашъ!

Оно лесно е да се рече избирай,
ама седни да избирашъ, да видишъ,
лесно ли е...

— Да ти дамъ пълно село моми, коя отъ коя по-хубави, па да ти кажемъ: „Ха, сега избирай“, лесно ли че ти е, а?

Те и Герчовата работа е такава. Па и цена нѣма човѣкотъ — сиромахъ е.

Нѣма Герчо домъ, ни кжща, ниви, ни ливади. Ни занаятъ знае пари да извади... Всичко има онъ една гждулка. Троеструнна яворова, съ капакъ сидефлия. На шийката съ огърлица, като млада булка.

Всичкиятъ му животъ е у тая пуста гждулка! Като я пипне въ ржка, като заиграятъ ония прѣсти, като трепне лжка, като рекне нѣкоя... Не свири пуста му гждулка, ама говори. Тритѣ струни, като три девойки гласовити. Отъ сърдце въздишки ти изкарватъ, сълзи отъ очитѣ.

Оно и друга дарба му е отдѣлилъ Господъ: далъ му коса руса, копринена, очи сини като маниста и златна

уста, отъ гждулката му по-благодумна. Две думи да ти каже, две годинъ сладостъ да ти държатъ.

Всичко му е добро, само че е сиромашко момчето. Пъкъ любовта пуста не знамъ каква е станала, като види сиромашъ човѣкъ, бѣга като опърлена...

Младъ е Герчо, жени му се, па седи и мисли, какво да прави. Коя онъ да избере! Поискалъ би Ганка Гръгоричина... Она има очи голѣми, черни, като го погледне, чини му се отомобилъ го прегази... Добре, ама баща ѝ такива зетьове като Герчо не иска да види... Тамъ не може.

Е, тогава Пенка... Пенка, ама она върти двадесетъ души ергени. Да ги съберешъ, отъ мустацитѣ имъ цѣла черга да изтъчешъ. Не,

Герчо тамъ го нѣ-
ма. Онъ е човѣкъ
сиромахъ. За него
Стоянка. Она като
чуе гждулката му,
разтреперва се и бие кракъ у земи
като неяздена кобила. Пуста Сто-
янка. Тя пѣкъ има единъ гласъ,
като говори орѣхи брули. Веднажъ
да каже „Герчо, обичамъ те!“ — и
ще му се пукнатъ тъпанчетата. Оста-
ви и нея...

Ха — ... Дончето... Ехъ, що ситно
ходи това Донче...

И очитѣ му сж сини като Герчо-
витѣ... Само че нослето ѝ е остро,
трѣбва да е зла като змия. Прескочи
и нея Герчо! Дръжъ Тонка. Ама,
пшъ...тъ. Я вижъ ти поповото по-
малото. Оно се бѣли и черви, ама
пѣсако въ рѣката защо е — че го
изтриешъ! Добре ама попъ и гусларь
сватове не ставатъ... Земи Кина...
Е, Кина е много дебела... Тогава
Дука — Дука е много тънка... Лала?
— много низка... Цона... висока...

Тю да се не види макаръ! Върна се момчето отъ служба и не можа мома да си избере!...

Току да избере, оно се война отвори. Всички тръгнаха и Герчо тръгна.

— Сбогомъ, Герчо!

— Сбогомъ момичета! Хубави сте, сладки сте, мили сте, ама мои не сте!

И засвири Герчо съ гждулката, а она хемъ запъ, хемъ заплака.

— Сбогомъ, Герчо!

— Сбогомъ момичета!

— На ти здравецъ, да си здравъ!

— На ти помниче, да ме помнишь!

— На ти оченце, та пакъ да се видимъ!

— Дайте момичета, дайте баювитъ, живи да сте!

— дума Герчо и се кичи по шапката, по ментето, по пояса, по ризата, по гуслата. — Всички ме обичате, всички ви обичамъ.

И върви Герчо, и свири съ гждулката „Шуми Марица“.

Трепкатъ възбудено лицата на запаснитѣ. Чуватъ се провиквания. Бъклици съ вино се разнасятъ отъ уста въ уста. Плачатъ мекосърдечнитѣ жени. Старцитѣ благославятъ. Всички сж се събрали да изпратятъ момчетата.

Накрай село предъ Герчо се изпрѣчи Кунка куцичката. Тя приде смутена, бледа... Очитѣ ѝ бѣха пълни съ сълзи, като два бистри кладенци.

— Герчо, на ти отъ менъ стрѣкче здравецъ, да знаешъ...

Кунка недоизрече. Сълзи се сипаха отъ очитѣ и задавиха думитѣ ѝ.

Герчо се спрѣ изненаданъ, пое Кункината китка, грижливо увита съ червенъ конецъ и на него прикачена малка, плътна, стара сребърна парá...

— Тая пара ми е дадена отъ дѣдо-комитата, когато съмъ кръщавана. Тя е благословена. Носи я Герчо — добро да ти носи.

Герчо престана да свири и погледна очудено Кунка.

Онъ не бѣ мислилъ никога за нея. Она често бѣ спирала на него дълги, скрити погледи, но онъ нехайно бѣ ги отминалъ. Кунка кривичката, стройна, смирена и бледа девойка, малко кривичка съ ногата — никой се не лакомѣше по нея, а Герчо отъ другитѣ по-долу не падаше. Погледитѣ ѝ какво бѣха — вѣтъръ що духа.

Сега Герчо се вгледа въ срамежливото Кункино лице.

— Я, тя била хубава, хврѣкна нѣщо като врабче презъ Герчовата мисълъ. Сполай ти, Куне, ти... ти ме изпращашъ като свой човѣкъ.

Кунка се усмихна презъ сълзи. Свѣтна хубаво обичливото ѝ лице, мръднаха тихо малкитѣ ѝ устни. Нѣщо стопли душата на Герчо... Огрѣ въ нея нѣщо мило, близко... Посети я нѣщо чакано, нѣщо търсено и никога ненамѣрено. Сърдцето му се развълнува, стана му нѣщо мило.

Герчо мушна бързо въ пазухата, до сърдцето си, китката съ парата и погледна още веднѣжъ Кунка... И още веднѣжъ видѣ, че она била хубава. Слѣпъ ли е билъ, досега да не види!

Не! Кунка не бѣ като другитѣ — да блещи. Она имаше друга хубостъ, дето не се вижда отдалече, дето я не виждатъ проститѣ човѣшки очи.

Хубостъ, дето само очитъ на душата могат да я видятъ...

Герчо замина.

Докато стигне въ казармата — цвѣтята по него повѣхнаха. Докато стигна до границата, изпогуби ги до едно. Само до сърдцето му стоеше запазена китката на Кунка съ старата пара.

Тая китка Герчо грижливо пазеше навсѣкжде. Въ окопа ли лежеше, подъ дъждъ отъ шрапнели и куршуми, на ножъ ли летѣше къмъ врага, онъ пипаше мѣстото на сърдцето си, дето стоеше Кункината китка, и щомъ турнѣше ржка на нея, предъ очитъ му се явяваше образа на Кун-

ка, съ скритата хубостъ, съ малкитѣ устни и съ разплакванитѣ очи. И Герчовото сърдце трепваше... Той се спускаше напредъ, ревъше „ура“ и увличаше всички.

При една атака Герчовата рота попадна въ страшень огънь. Вражи куршумъ перна Герчо право въ сърдцето.

— Убитъ съмъ—помисли онъ, и разкопча мундирия. Щомъ разтвори пазухата си, оттамъ изпадна куршумътъ, сплѣсканъ като слюнка. Кункината сребърна парà бѣ изкорубена. Куршумътъ бѣ ударилъ право въ нея.

Она спаси сърдцето на Герчо.

И онъ, като се върна, даде го на Кунка, даде ѝ го цѣло цѣленичко, тъй както бѣ украсено съ орденъ за храбрость.

НОВОБРАНСКА ПЪСЕНЬ

отз О-бз

Ехъ, да познатъ и въ войската
да служатъ женитъ,
та да сбиратъ новобранци
дори и молитъ.

Да ми дойдешъ, мила Пено,
близу и нарѣка,
да се дигне отъ сърдце ми
тая тежка мѣка.

И да си у мойта рота —
съ тебе да се сдружа,
не две, ами сто години
войникъ ще да служа!

ЛЪКОВИТА БИЛКА

Редникътъ Иванъ Стоичковъ и младиятъ войникъ Петко Ивановъ, натоварени съ пособия за стрелбата, отивали къмъ стрелбището. По пътя презъ цѣлото време Петко постоянно се оплаквалъ отъ тежестъта на товара и раницата, а Иванъ не преставалъ да се забавлява и смѣе на своя приятель.

— Чудя се на ума ти, какъ можешъ да се смѣешъ, когато и твоятъ товаръ не е по-малкъ отъ моя? — казалъ младиятъ войникъ.

— Така е, — отговорилъ редникътъ — но ти не знаешъ, че азъ имамъ въ раницата си лъковита билка.

— А какъ се нарича тя? — любопитно запиталъ Петко.

— Билката, която имамъ, облекчава теглата и се нарича търпение! — весело добавилъ Иванъ.

ВЕСЕЛАТА КНИГА

отъ Борисъ Маковски

Като се върна
въ селото Мадара
при своята майка
обична и стара,
Радой Стоичковъ
тръгна изъ полето
съсъ тази книга
весела, кждето
единъ писателъ —
воинъ старъ разказва,
че и смѣхътъ
отъ грижитѣ предпазва.